

Asia: VN/18780/2023-LVM-180

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)

Lausunnonantajan lausunto

Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

Toimivuutta koskevien strategisten linjausten osalta pääsääntöisesti vastaavat. Liikenneverkkojen osalta on kuitenkin erittäin tärkeää varmistaa niiden toimivuus ja tämän vuoksi perusväylänpidon rahoitus on nostettava riittävälle tasolle.

Suunnitelmaluonnoksessa esitettyjen alueellisten painotusten mukaan liikennejärjestelmän toimivuuden osalta Itä-Suomessa on tärkeää huomioida erityisesti teollisuuden ja matkailun tarpeet, mukaan lukien kansainvälinen saavutettavuus. Tämä vaatii ehdottomasti merkittävää panostusta perusväylänpitoon. Turvallisuuden näkökulmasta tärkeintä on huolehtia teollisuuden kuljetusten häiriöttömyydestä ja turvallisuudesta. Kestävyyden näkökulmasta on tärkeää liikkumisen edellytysten varmistaminen olemassa olevaa liikenneverkkoa hyödyntäen (ml. sisävesiliikenne ja yksityistiet).

Käytännössä alueelliset painotukset tarkoittavat Itä-Suomessa sitä, että logistiikkaketjut toimivat ongelmitta raaka-aineiden

syntypaikoilta tuotantolaitoksiin, ja valmiiden tuotteiden kuljetusten sujuvuus turvataan tuotantolaitoksista edelleen

satamiin. Lisäksi lento- ja kaukoliikenneyhteyksien palvelutasojen tulee olla riittävän korkeat, jotta ne täyttävät myös matkailun tarpeet, erityisesti kestävien matkaketjujen vaatimukset. Olemassa olevan liikenneverkon lisäksi on tärkeää huolehtia toimivista tietoliikenneyhteyksistä kaikkialla Itä-Suomessa. Näin turvataan paikallisten asukkaiden arjen sujuvuus – myös hätätilanteissa, sekä yleinen turvallisuus.

Turvallisuuskulmaa on syytä painottaa suunnitelmassa aiempaa enemmän kansainvälisen tilanteen muuttuessa radikaalisti viimeisen kolmen vuoden aikana.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?

Tässä kohtaa on syytä painottaa, että kunta hallinnoi ainoastaan asemakaavoitettujen alueiden katuverkkoa. Onkin ollut huolestuttavaa, että valtion liikenneviranomaiset ovat alkaneet tarjota kunnille vähäliikenteisiä maanteitä tai oikaisuista

jääneitä osuuksia jopa kaduiksi, vaikka ne sijaitisivat asemakaava-alueista irrallaan. Jatkuessaan tällainen kehitys hämärtäisi pysyvästi valtion ja kuntien tienpidon vastuut ja sillä olisi yhdyskuntarakennetta hajauttava vaikutus.

Perusväylänpidolla pidetään olemassa oleva valtion väyläverkko tarkoituksenmukaisessa kunnossa sekä varmistetaan päivittäinen liikennöitävyys. Perusväylänpidon parantamishankkeet ovat perusväylänpidolla toteutettavia pienehköjä hankkeita. Niiden merkitys on kuitenkin alueellisesti suuri mm. liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden kannalta. Valtion väyläverkon korjausvelka on kasvanut jo vuosia. Tämän vuoksi on todella tärkeä nähdä, että suunnitelmaluonnoksen toimenpide- ja rahoitusohjelma painottaa perusväylänpidon ja olemassa olevan väyläverkon merkitystä.

Liikennejärjestelmällä on keskeinen merkitys Suomen huoltovarmuudelle ja maanpuolustukselle. Kuntien katu- ja tieverkolla

on elementtejä, jotka on hyvä tunnistaa häiriötilanteisiin varautumisessa. Tässä tarvitaan kuntien ja valtiotoimijoiden yhteistyötä paikallis- ja aluetasolla. Joukkoliikenteellä on keskeinen merkitys alueiden ja palveluiden saavutettavuudelle, työssäkäynnille, ilmastotavoitteille ja sosiaaliselle kestävyydelle. Valtion tulee budjetissaan varautua joukkoliikenteen tukemiseen kaupunkiseuduilla ja myös harvaan asutuilla alueilla, jossa valtio toimii itse joukkoliikenneviranomaisena.

Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?

On todella hyvä, että on hyvä, että suunnitelmaluonnoksessa painotetaan perusväylänpidon rahoitusta. Rahoitustaso ei vaan valitettavasti riitä, vaan korjausvelka kasvaa edelleen. Perusväylänpidon rahoitus tulee nostaa tasolle, jolla tosiasiallisesti turvataan väylänpidon kestävä taso. Sen lisäksi rahoitusta tarvitaan myös liikennejärjestelmän kehittämiseen.

Perinteisesti liikenneinfrastruktuurin rahoituksen kohdentumisen määräävimpänä tekijänä on ollut liikennemäärä. On kannatettavaa, että nyt kriteereinä on osoitettu myös mm. huoltovarmuus, kokonaisturvallisuus ja sotilaallinen liikkuvuus.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?

Ei kommentoitavaa.

Muut huomiot?

On syytä huomioida, että Itärajaan rajoittuvissa maakunnissa on runsaasti Suomen huoltovarmuuden, maanpuolustuksen ja

rajaturvallisuuden kannalta tärkeitä toimintoja. Näiden lisäksi rajaseudun asukkailla on merkittävä rooli rajaturvallisuuden

varmistamisessa. On tärkeää muistaa, että Suomen ja suomalaisten kannalta välttämätöntä infraa ovat kaikki tiet, radat,

vesiväylät ja lentoasemat itärajalle asti – eivät siis ainoastaan länsirannikon ja valtatie 4 väliset väylät, minkä kuvan

suunnitelmaluonnos valitettavasti välittää.

Maanpuolustuksen kannalta Itä-Suomen alempi tieverkko on suuressa roolissa, niin poikkeusolojen kuin normaaliolojenkin aikana. Tämän vuoksi Taipalsaaren kunta katsoo, että Itäisen Suomen alemmalle tieverkolle tulee osoittaa riittävät resurssit väylien kuljettavassa kunnossa pitämiseksi (esim mt 408, 14784 ja 14802).

Kuuramaa Kari
Taipalsaaren kunta